

Johanneksen evankeliumin selitys 10
Joh. 3:16
Savonlinnan Tuomiokirkko, 23.9.2015

Pienoisevankeliumi

Viime kerralla kuulimme siitä, mitä Jeesus kertoi itsestään tavatessaan yön pimeydessä Nikodemos –nimisen miehen.

Seuraavaksi tulemme ehkä Uuden testamentin tunnetuimpaan jakeeseen, Joh. 3:16. Senhän jokainen rippikoulun käynyt osaa ulkoa. Ja sellaisia on onneksi meidän maassamme aika paljon: yhä yli 90 % nuorista käy rippikoulun.

Jumala on rakastanut maailmaa niin paljon, että antoi ainoan Poikansa, jottei yksikään, joka häneen uskoo, joutuisi kadotukseen, vaan saisi iankaikkisen elämän (Joh. 3:16)

Luther sanoo tästä jakeesta muistaakseni jotain sellaista, että se on täynnä merkitystä ja Jumalan hehkuvaa rakkautta ja siksi sitä on tarkasteltava hyvin perusteellisesti, sen jokaista sanaa, eikä kylmäkiskoisesti vaan kerran luettava läpi. Yritämme nyt seurata reformaattorin neuvoa.

Kuka?

Ensin kysymys ”Kuka?”

Kyse ei kenestäkään vähemmästä kuin Jumalasta, kaikkivaltiaasta Luojusta, joka on tehnyt kaiken ja ylläpitää kaiken olemassaolossa. Kyse ei ole mistään ”jumalasta”, pienellä alkukirjaimella kirjoitetusta jumaluuden kuvitelmasta tai yksittäisen ihmisen mielessä ja tunteissa olevasta jumalakuvasta. Ei, vaan kyse on Hänestä, joka on kaikkeuden syvin perusta ja salaisuus. On käsittämätöntä, että miljardien galaksien ja äärettömän, koko ajan laajenevan universumin Luoja välittää tästä mitättömän pienestä tomuhiukkasesta, ihmiskunnasta.

Rakastanut

Mitä tämä Jumala on tehnyt?

Hän on rakastanut maailmaa; ja vielä hyvin paljon.

On hyvä tietää, että rakkautta on olemassa kahdenlaista. Kreikan kielessä on eri sanat näille kahdelle erilaiselle rakkaudelle. Suomen kieli ei tällaista erotusta tee.

Ensinnäkin on olemassa se rakkaus, jota kreikassa kuvaa sana *eros*. Se on rakkautta, joka rakastaa jotain hyvää tai kaunista tai viisasta tai muuten hyödyllistä. *Eros* –rakkauden motiivina on se, että

rakastetaan siksi, että rakkauden kohde on miellyttävä. Tällaista rakkautta on vaikkapa se, kun joku sanoo: ”Rakastan jätelöä!” Tai se, kun mies rakastuu kauniiseen naiseen siksi että hän on niin kaunis ja viisas ja mukava ja seksikäs ja lisäksi vielä ymmärtää miestä niin hyvin ja osaa laittaa mahtavaa ruokaa ja on huumorintajuinen ja iloinen. Syynä rakkauteen on rakkauden kohteen hyvyys.

Toiseksi on olemassa se rakkaus, jota kreikassa kuvaa sana *agapee*. Tämän rakkauden syynä ei ole se, että rakastaja saa kohteestaan itselleen hyvää. Vaan päinvastoin, *agapee* –rakkaus rakastaa siksi, että haluaa antaa rakastamalleen hyvää. *Agapee* –rakkaus kohdistuu siihen, mikä on rumaa, tyhmää, kurjaa, halveksittua. Syynä tällaiselle rakkaudelle on se, että voisi antaa rakkauden kohteelle hyvää ja auttaa sitä tai häntä.

Kun Joh 3:16 puhuu Jumalan rakkaudesta, se käyttää nimenomaan sanaa *agapee*. Jumala ei siis ole rakastanut maailmaa siksi, että maailma olisi ansainnut tämän rakkauden olemalla Jumalaa kohti hyvä, kaunis, viisas tai muuten miellyttävä. Jumalan rakkauden syynä ei ole hänen maailmasta saamansa hyvä, vaan se, että Jumala haluaa lahjoittaa maailmalle hyvää.

Luther kuvailee tätä Jumalan rakkauden toimintatapaa psalmin 51 selityksessään vuodelta 1538 näin:

Jumala rakastaa katuvia kurjia, kiusattuja ja särkyneitä, hän on nöyrien Jumala. Joka tämän ymmärtää, hän on Teologi. Jumalaa ei voi ymmärtää eikä lähestyä hänen majesteettisuudessaan, voimassaan, rikkauksissaan ja muissa hyvissään vaan kuten tämä teksti sanoo: Jumala ei ole kuolleitten vaan elävien Jumala, ei kadotuksen vaan pelastuksen. Hän ei ole alhaisten ja kadotettujen vihollinen vaan rakastava elämän, pelastuksen, levon, rauhan, lohdutuksen ja ilon Jumala - - Jumala rakastaa katuvia, ahdistettuja ja nöyriä ja hän odottaa huokauksia ja kutsuhuutoja, jotka kuuluvat: auta Herra.”

Vanhasta testamentista voisi ottaa esimerkiksi vaikkapa seuraavan kohdan Jumalan rakkaudesta. Siinä Mooses puhui Israelin kansalle tällaisia Jumalan sanoja:

Herra, teidän Jumalanne, valitsi teidät maailman kaikkien kansojen joukosta omaksi kansakseen. Ei Herra siitä syystä mieltynyt teihin eikä valinnut teitä, että te olisitte kansana kaikkia muita kansoja suurempi -- olettehan kaikista kansoista pienin. Herra rakasti teitä, ja pitääkseen esi-isillenne vannomansa valan hän vei teidät väkevällä kädellään pois Egyptistä, orjuuden maasta, ja lunasti teidät vapaiksi faraon, Egyptin kuninkaan, vallasta. (5. Moos 7:6–8).

Antoi

Seuraava tärkeä sana on ”antoi”. Jumalan ansaitsematon rakkaus ilmenee siten, että hän ”antoi” ihmiskunnalle suuren lahjan.

Lahjan antaminen tarkoittaa sitä, että sitä ei voi ansaita. Jumala ei ole myynyt tai lainannut tai edes liisannut lahjaansa maailmalle. Ei siis siten, että jos olette kunnolla, niin sitten minä sen annan ja saatte pikku hiljaa maksaa sen takaisin olemalla edelleen kunnolla. Ei, vaan Jumala antoi, sulasta rakkaudesta.

Siksi kenenkään kristityn ei pidä uskonelämässään juuttua sellaiseen ajatteluun, että Jumalan rakkauden saamiseksi on ”pyhityttävä” jatkuvasti. Tai että on oltava kuuliainen ja vaikkapa koko ajan ”todistettava” Jeesuksesta tai jotain muuta. Ei, vaan pelastuksessa on kyse Jumalan ilmaisesta lahjasta, jonka hän antaa, koska on rakkaus ja tahtoo antaa.

Armosta Jumala on teidät pelastanut antamalla teille uskon. Pelastus ei ole lähtöisin teistä, vaan se on Jumalan lahja. Se ei perustu ihmisen tekoihin, jottei kukaan voisi ylpeillä (Ef. 2:8–9).

Kenet Jumala antoi?

Jumala antoi rakkaudessaan maailmalle ainoan Poikansa. Tämä tarkoittaa sitä, että Jumala antoi meidän tähtemme kuolemaan rakkainpansa, silmäteränsä, sen rakkaan, persoonallisen Sanansa ja Viisautensa, jolla hän on maailman luonut. Hänen hän antoi syntyä halvaksi ihmislapseksi. Hänen päälleen hän lastasi meidän syntimme.

Jotkut ajattelevat, että kristinuskon keskeinen opetus Jeesuksen sovituskoulemasta kertoo julmasta ja verenhimoisesta Jumalasta. Mutta asia on päinvastoin. Jeesuksen koulema kertoo Jumalasta, joka rakastaa ja säälii syntistä ja kurjaa ihmistä niin paljon, että kestä katsella hänen hukumistaan. Siksi Jumala omassa itsessään, Pojassaan, kantoi ihmiskunnan ja yksittäisen ihmisen synnin ja sen aiheuttaman rangaistuksen. Hän suostui koulemaan syntisten puolesta, vaikka se merkitsi Jumalalle kaikkein suurimman mahdollisen uhrin antamista.

Jos Jeesus olisi ollut pelkkä ihminen, hänen ristinkoulemansa olisi kyllä traaginen asia. Mutta ei se ketään pelastaisi. Antiikin roomalaiset ehtivät aikoinaan tappaa ristiinnaulitsemalla kymmeniä ellei satoja tuhansia ihmisiä. Jos Jeesus olisi ollut vain ihminen, hän olisi vain yksi noista uhreista. Mutta koska hän oli Jumalan oma Poika, hänen koulemallaan saattoi olla sellainen merkitys kuin sillä oli: hän oli ”Jumalan karitsa, joka ottaa pois maailman synnin”.

Kenelle Jumala antoi Pojan?

Jumala antoi ainoan Poikansa ”maailmalle”. Hänhän rakasti juuri maailmaa.

Tässä sanalla ”maailma” on ainakin kaksi erilaista merkitystä.

Ensinnäkin ”maailma” tarkoittaa Jumalan vastaista, syntiin langennutta maailmaa ja ihmiskuntaa. Tästähän puhuttiin jo Johanneksen evankeliumin johdannossa. Siellä sanotaan Jumalan Logoksesta eli Jeesuksesta näin:

Maailmassa hän oli, ja hänen kauttaan maailma oli saanut syntynsä,

mutta se ei tuntenut häntä. Hän tuli omaan maailmaansa, mutta hänen omansa eivät ottaneet häntä vastaan (Joh 1:10–11).

Maailma on vieraantunut Jumalasta niin paljon, että siitä on tullut hänen vihollisensa. Siitäkin huolimatta, että Jumala on luonut maailman, ja luonut sen hyväksi.

Mutta syntiin lankeemuksensa vuoksi ihmiskunta turmelee jossain mielessä koko maailman jumalasuhteen kannalta katsoen. Ihmiskunta ei halua ottaa vastaan Jumalan ansaitsematonta rakkautta Jeesuksessa. Mieluummin se tappaa Jumalan Pojan, kuin hyväksyy itselleen hänen antamansa uhrin ja ansioittaman rakkauden. Juuri näin Jeesuksen ristiinnaulitsemisessa tapahtui.

Jumala tiesi tämän. Mutta silti hän antoi maailmalle Poikansa. Vihollisilleen. Koska rakasti heitä ja halusi pelastaa heidät heidän vieraantuneisuudestaan Jumalaa kohtaan.

Toiseksi sana ”maailma” viittaa varmaan ”koko maailmaan”, koko ihmiskuntaan. Kenenkään ei pidä ajatella, että hänet on suljettu pois Jumalan armahtavan rakkauden piiristä. Ei niin voi käydä. Vaikka olet miten syntinen ja miten pahasti tahansa sotkenut elämäsi, niin kai sinä siitä huolimatta kuulut maailmaan. Siksi voit laskea itsesi niiden joukkoon, joille Jumala on rakkaudessaan lahjoittanut Poikansa pelastajaksi.

Tämä näkyy vaikkapa Roomalaiskirjeen luvussa 3:

Tämä Jumalan vanhurskaus tulee uskosta Jeesukseen Kristukseen, ja sen saavat omakseen kaikki, jotka uskovat. Kaikki ovat samassa asemassa, sillä kaikki ovat tehneet syntiä ja ovat vailla Jumalan kirkkautta mutta saavat hänen armostaan lahjaksi vanhurskauden, koska Kristus Jeesus on lunastanut heidät vapaiksi. Hänet Jumala on asettanut sovitusuhriksi, hänen verensä tuo sovituksen uskossa vastaanotettavaksi (Room. 3:22–25).

Tuossa huomio kiinnittyy sanoihin ”kaikki ovat samassa asemassa”. Näin asia on Jeesuksen suhteen. Jokainen ihminen on tehnyt syntiä ja joutunut eroon Jumalasta. Jokainen ihminen on tässä tilassa itsensä perusteella; koko maailma. Mutta siitä huolimatta Jeesuksen tuoma pelastus koskee kaikkia. Hän on lunastanut koko ihmiskunnan vapaaksi: suuret syntiset yhtä hyvin kuin vähemmänkin syntiset.

Eräänä esikuvana tästä on Jeesuksen kertomus tuhlaajapojasta:

"Kun poika vielä oli kaukana, isä näki hänet ja heltyi. Hän juoksi poikaa vastaan, sulki hänet syliinsä ja suuteli häntä. Poika sanoi hänelle: 'Isä, minä olen tehnyt syntiä taivasta vastaan ja sinua vastaan. En ole enää sen arvoinen, että minua kutsutaan pojaksesi.' Mutta isä sanoi palvelijoilleen: 'Hakekaa joutuin parhaat vaatteet ja pukekaa hänet niihin, pankaakaan hänelle sormus sormeen ja kengät jalkaan. Tuokaa syöttövasikka ja teurastakaa se. Nyt syödään ja vietetään ilojuhlaa! Minun poikani oli

kuollut mutta heräsi eloon, hän oli kadoksissa, mutta nyt hän on löytynyt.' Niin alkoi iloinen juhla (Luuk. 15:20–24).

Koko maailma on tuhlaajapojan asemassa. Silti Isän rakkaus kohdistuu jokaiseen maailman ihmiseen; sinuunkin

Miksi Jumala antoi Poikansa?

Miksi Jumala antoi rakkaudessaan Poikansa koko maailmalle?

Siksi, ettei yksikään joutuisi kadotukseen. Sillä ilman Jeesusta ja hänen antamaansa uhria me hukumme. Jokainen meistä. Ei ole olemassa niin hyvää ihmistä, että hän selviäisi Jumalan oikeudenmukaisesta tuomiosta itsensä ja tekojensa varassa.

Jeesushan opettaa tästä jopa näin:

Te olette kuulleet sanotuksi vanhoille: 'Älä tapa', ja: 'Joka tappaa, se on ansainnut oikeuden tuomion'. Mutta minä sanon teille: jokainen, joka vihastuu veljeensä, on ansainnut oikeuden tuomion; ja joka sanoo veljelleen: 'Sinä tyhjänpäiväinen', on ansainnut suuren neuvoston tuomion; ja joka sanoo: 'Sinä hullu', on ansainnut helvetin tulen (Matt. 5:21–22)

”Kadotus” tarkoittaa ikuista eroa Jumalasta, elämän lähteestä. Siksi kadotus on myös ikuinen rangaistus eli helvetti. Jumala on nimittäin ihmisten elämän valo. Siksi ero hänestä on pimeyttä, ikuista kuolemaa ja helvettiin hukkumista. Mutta koska Jumala rakastaa ihmiskuntaa ja jokaista sen ihmistä, myös niitä kaikkein syntisimpiä, hän sääli meitä.

Tästä puhutaan kirkkomme ehtoollisrukouksessa näin, kun liturgi puhuttelee Jumalaa ennen ehtoollisaineiden siunaamista:

Sinä et ole jättänyt meitä synnin ja kuoleman valtaan,
vaan olet antanut Poikasi kuolla meidän tähtemme.

Miten otetaan vastaan?

Miten tämä Jeesuksen ristinkuolemassa oleva pelastus ikuisesta hukkumisesta otetaan vastaan?

Siitä pienoisevankeliumi sanoo: ”Ettei yksikään *joka häneen uskoo*, hukkuisi”.

Yksikertaisesti, kun uskoo sen olevan totta, että Jeesus on minunkin pelastajani, silloin saa omakseen hänessä olevan pelastuksen.

Tällainen usko on lupauksen totena pitämistä. Jumala on luvannut, että Jeesuksella on tällainen vaikutus. Että hän on uhri sinun syntiesi takia. Että hän on kärsinyt sinun rangaistuksesi pelastaakseen sinut helvetistä. Kun luotat tähän Jumalan lupaukseen Jeesuksesta ja hänen

merkityksestään, silloin uskot häneen. Ja silloin sinä pääset vapaaksi tuomiosta, joka sinuun kohdistuu syntiesi takia.

Olemme monesti opettaneet näissä ohjelmissa, että uskossa on ainakin kolme eri näkökulmaa: Se on 1) *luottamista* siihen, että Jeesuksessa on pelastus sinullekin. Se on 2) *tietoa* uskon sisällöstä. Tämä tarkoittaa sitä, että olet Raamatusta tai virsikirjasta tai jostain muusta kristillisestä opetuksesta oppinut sen, kuka Jeesus on ja mitä hän on ihmiskunnan hyväksi tehnyt. Se on 3) *myöntymistä* siihen, että tämä on totta. Myöntymistä tarvitaan, koska järki ja tunteet eivät ainakaan aina kykene tajuamaan, että Jeesus on mitä Jumalan sana hänestä lupaa. Se nimittäin tuntuu järjen kannalta aika oudolta, että 2000 vuotta sitten ristiinnaulittu juutalaismies voisi edelleen vaikuttaa minunkin kannaltani tällaisia asioita. Mutta usko myöntyy siihen, että Jumalan lupaukset Jeesuksesta pitävät paikkansa.

Mitä siitä seuraa?

Mitä Jeesuksessa sinulle annetun pelastuksen vastaanottamisesta uskolla seuraa?

No siitä seuraa tämä: ”vaan hänellä olisi iankaikkinen elämä”. Jeesus siis pitää sinusta huolen ja vie sinut taivaaseen. Vaikka tässä elämässä vielä on murhetta, ikuinen elämä alkaa jo täällä. Sillä se on yhteyttä Jeesukseen ja hänessä on elämä. Niinkuin Johanneksen evankeliumin alussa sanottiin:

Mutta kaikille, jotka ottivat hänet vastaan, hän antoi oikeuden tulla Jumalan lapsiksi, kaikille, jotka uskovat häneen (Joh. 1:12).

Tuo iankaikkinen elämä jatkuu Raamatun mukaan kerran taivaassa näin:

Jumala itse on oleva heidän kanssaan, heidän Jumalansa; ja hän on pyyhkivä pois kaikki kyyneleet heidän silmistänsä, eikä kuolemaa ole enää oleva, eikä murhetta eikä parkua eikä kipua ole enää oleva, sillä kaikki entinen on mennyt (Ilm. 21:3–4).